

nserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskani se
cena primerno smanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " " "
za četrt leta . . . 2 " " "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 "
za pol leta . . . 4 " " "
za četrt leta . . . 2 " " "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu h. št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Črtica o bolgarskih zadevah.

Č. g. V. Lah poslal nam je iz Rima sledeči spis o Bolgariji, ki je tem važnej, ker ravno sedaj vse radovedno pričakuje, kako se bodo razmotale homatije na Turškem, in ker se je g. pisatelj, ki je dalj časa bival v Drinopolji, o marsikteri reči, ki jo omenja, sam prepričal. Spis se glasi:

Dokler so bili Bolgari sklenjeni z Rimom (po pismih vatikanskih se da dokazati, da so bili skoro vsi samosvoji, od Grkov neodvisni bolgarski kralji s papeži sklenjeni, vsaj 4 najslavnejši tudi po papeževih poslancih, kardinalih, kronani), so jim bile vera, narodnost in omika dobro zavarovane. Zlata doba politične moči in veljave ter narodove omike se nahaja za toliko slavljenega cara Simeona, ki je bil (imam že 3 pisane dokaze v rokah, morda se dobi še kateri) z Rimom zedinjen in kronan po papeževem poslancu; ravno to velja o Petru, Samuelu, Asenu. Ko pa so se jeli prijazniti z Grki, so jim ti podjarmili najprej cerkev, potem z redkimi pretrgljeji tudi zemljo. Grška cerkev pa je Bolgarom več škodila kakor turško igo, ker ona jim je vzela 3 najdražje svetinje: pravo vero, narodnost in omiko. Zapeljala jih je v razkolnijo, zatrla jim narodnost in omiko, ker so imeli po odpadu od Rima čisto grške vladike, popove in v novejši dobi tudi učitelje, ki so redko znali bolgarski govoriti, ter so vso bolgarščino pregnali iz cerkve in šol. Vse spominke bolgarske so ti Grki pokončali, kolikor so jih Turci še pustili; tako je n. pr. trnovski metropolit Hilarion sežgal kar naenkrat in očitno vpricho mnovega naroda en voz starih bolgarskih rokopisov. Gotovo so se nahajala med njimi dela, ki so bila zlata vredna, o katerih pa ne bo nikdar več zvedel noben

človek. Tu se vidi ravnanje divje mačhe! — Kako vse drugače dela katoliška cerkev!

Iz tega se lahko sklepa, koliko omiko so zamogle dobiti uboge ovčice pritacih pastirjih, ki se z njimi še pogovoriti niso mogli, pa tudi čisto nič znali, razun svojo liturgijo (mašo) nosljaje pevati, ter ali sami ali po svoji ženki ali hčerki kaj poberačiti ter zažugati kanon (kazen) ali celo izobčenje, ako se jim ni dalo, kar so zahtevali.

Leto 1848 je tudi nektare Bolgare navdalo z duhom narodnosti, ter so ga skušali širiti po ledinah in dobravah obširne Bolgarije, ali ni bilo nikjer prijateljev, povsod pa polno nasprotnikov, zlasti v grških popih. Toraj so sklenili te odpraviti ter domačine vnesti, misleči, da potem bode šlo vse urno po železnici naprej. Zato napravijo l. 1856 najprej prošnjo do grškega patriarha v Carigradu, da naj bi zanaprej med Bolgari namesto Grkov bili rojeni Bolgari vladike in popi ter učitelji, in v šolah naj se namesto grščine vpelje bulgarščina. Patriarh je prošnjo zavrgel; torej napravijo leta 1857 pritožbo do turške vlade, kako grški vladiki in popovi ljudi dero itd. ter prosijo, da naj sl. vlada pomaga in zapové patriarhu, da bodo zanaprej domačini vladike in popi med Bolgari. Vlada zapové zbrati komisijo enako Grkov, enako Bolgarov pod predsedništvom patriarhovem. Ta komisija se je celi dve leti posvetovala, toraj dosti točno vsaj, pa o čak predsednik je znal nekaj Bolgarov pridobiti in konec je bil, da ostane pri starem.

Leta 1860 napravijo Bolgari pritožbo do samega sultana, popisujejo krivice po grških vladikah in popih podložnikom njegovim storjene, tožijo patriarha, da neče slišati njihovih prošenj za domače vladike in pope, da celo vlada ni mogla od njega nič doseči, toraj se ločijo od Grkov, ter prosijo sultana, da naj

jim potrdi to ločitev ter pripozna bolgarsko narodno cerkev za samosvojno, neodvisno od grškega patriarha. Ravno to leto na veliki dan (veliko noč 20. aprila) je množica pri očitni službi božji takrat, ko bi bil moral vladika ime patriarhovo izgovoriti, ter zanj moliti, začela vikati: Nečemo grškega patriarha, nečemo ga ne! mnogaja leta Sultanu! živi narodno episkopstvo! Vladika je zamolčal in izpustil ime patriarhovo; ali grški papež ga je zato obsodil, odstavil in to vse vladi potrditi dal, ktera je tudi rada mu postregla ter vedno z njim držala, ker so ji bili on in predsedniki njegovi dobro orodje, da so brzdale z duhovno svojo veljavo in oblastjo razkolniške podložnike ter jih obračali po volji tedanjih vezirov. Pa zakaj so Bolgari od turške vlade zahtevali potrjenje svoje cerkve, ker nima v cerkvenih zadevah nič govoriti? Grški vladike imajo od nekdanj to pravico, da smejo vsacega človeka, ki zapusti njihovo podložnost (cerkev), v ječo vtakniti, dokler se jim poljubi; samo takih ne smejo zaperati, ki so od turške vlade že za drugoverne spoznani. Bali so se toraj Bolgari ječe in drugih neprijetnosti, ker razsrdeni patriarh in vladike bi bili pač z radostnim srcem upornike pokorili.

In ravno ta vzrok, bi rekel, je skor edini, da zdaj zedinjenje z Rimom nič ne napredova. Kdor bi hotel katolik postati, mora se pri turški gosposki oglašiti ter njeno priznanje dobiti; dokler se to ne zgodi, vsak hip ga zamore pop v imenu vladikovem dati zapreti. Priznanje se pa zdaj od vlade težko dobiva vsled ruske veljave po zatrti francozki. Po marsikterih krajih žive ljudje, ki so se tihoma spoznali za katolike, očitno pa ne — ravno zarad imenovanega vzroka; vendar pa ne hodijo v razkolniške cerkve, ampak v katoliške daljne ali bližnje, kakor bolj kaže. (Konec prih.)

Zadnji dnevi v Ogleju.

(Iz viren roman iz petega stoletja.)

Spisal Alojzij Lukovič.

(Dalje.)

V.

Noč je. Pogubonosni oblaci pokrivajo malo še prej sinje nebo, s kterega je tisoče milih zvezdic mirno gledalo na tiho, mirno sedaj speče mesto oglejsko. Od zapada sem se časoma zablisne, za trenutek se posveti v krvavem žaru Oglej, a v trenutku je zopet vse zavito v temni zavoj noči.

Pomlad je komaj odcvetela in vendar mogočna narava že razsaja. Od juga sem donam na uho šumenje. To je glas razdivjanega morja oglejskega, ki se jezi nad viharjem, ki mu ne privoščiči počitka. Razljuteno pluskajo njegovi valovi ob močno mestno obzidje. Zopet se vžari temno nebo, mestna poslopja se v blisku razsvetle, sredi njih vgladamo visok tempelj. Ta visoka stavba je posvečena Belenu,

oglejskemu bogu, mestnemu pokrovitelju. Stopimo noter. Nektare svetilnice razsvetljujejo širni prostor. Visoki stebri iz belega marmorja podperajo mogočno podstrešje; okoli in okoli blišči se zlato; razni kipi bogov stoje preko sten: Nesramna Venera pohotno gleda krasnega Apolona, Jov preži nad sitno svojo Juno, krvoželjni Mars se je bojaželjno vtopil, zviti Merkur se mu hinavsko vklanja in prilizuje, a ravno za žrtvenikom na umetno izsekani podlagi stoji krasno izdelana, v zlatu se bliščeča podoba boga Belena. Predstavlja ga krasen mladenič, udje njegovi pričajo, da je v cvetu moštva; glavo mu obdaja zlata krona v podobi žarkov. Pred njim pak na stopnjicah kleči osamljen poganski duhoven, časoma devaje na ogenj blago dišeča kadila.

„Belen“, zdihuje pogan, „Belen, oj kam si prišel? Oj časi, oj spačeno, nezvesto ljudstvo ti! Evo, pred dvema stoletjema ti je postavil ta tempelj oni božji za tvojo čast goreči cesar Nerva, cara Maksiminijan in Dioklecijan, ona

mogočna stebra stare vere, sta ti ga predelala in ozaljšala. Oj, bog življenja in zdravja, kolikokrat se ti je Oglejčan vklanjal, koliko zalih cvetlic so ti jarovale njezne roke oglejskih devic, koliko dišav ti je požgalo tvoje duhovenstvo! In sedaj? Oglejčan, kteri se je še pred leti pred teboj v prahu valjal, sedaj ošabno stopa preko tvojega svetišča, pogleda tvoje stanovanje kot spominek starodavne preteklosti, pogleda, pa noter ne stopi, se nasmeje in koraka naprej. Ali oj, beda mestu! S poslednjim belenovim duhovnom se bo tudi tvoje obzidje na kup zvrnilo. Oj tuga, device, ki so razveseljevale oko tvojih služabnikov, služile jim v razveseljevanje, sladile jim ure življenja, se ne zmenijo več za te; objele so krivi nauk onega nazarenskega Juda, oni strašni nauk, ki stavi zapreke pametnemu vživanju, razdira vse veselje na svetu. Jaz pa, poganski duhovnik, klečim osamljen tukaj na stopnjicah, točim grenke solze, preklinjaje čase, njih morečo roko in hudobne kristijane. Ha! Kdo bi bil to mislil!

Moj jarem je grenak in moje breme ni lahko.

Tako vzdihuje sedanji popečitelj za nauk in bogočastje — Stremayr, kajti 17. preteklega meseca je sam razglasil pismo, v katerem pripoznava, da so učenci po sedanjih srednjih šolah, realnih gimnazijah in realkah, v prehudem jarmu, da so preobloženi z bremenom, da so tedaj — mučenci. In to so postali vzlasti za njegove vlade. O ljudskih šolah minister ne govori, iz česar pa še nikakor ne izhaja, da so te v dobrem in pravem stanju.

„Politik“ 29. febr. nekoliko presojuje omenjeni razglas in pravi, da minister slabemu vspeku sedanjega šolstva prvi vzrok nahaja v napačnih šolskih bukvah, ter se po pravici čudi temu razlogu. Sedanje šolske bukve niso dobre! Vsaj so vse po ministerstvu potrjene, in nobene se ne smejo rabiti pri naku, ktere niso še celo po vseh svojih natisih in berilih bile vladno privoljene. Sedanje šolske bukve imajo preveč v sebi, pravi minister, in jih učenci ne morejo zmagovati. Kako je to; vsaj jih preiskujejo in priporočujejo lastni nadzorniki realistični in humanistični in posebni šolski soveti. — Nam se ta vzrok ne zdi pravi, in dober učitelj po slabih bukvah uči dobro; nasproti pa najboljša knjiga v roki nespretnega učitelja ne služi na korist. Kolike škode pa je vedno spreminjanje šolskih bukev po novem šolstvu, o tem je bila tolikrat že tožba.

Pod sedanjim ministerstvom so po realkah in realnih gimnazijah zapovedani predmetje n. pr. francoščina, angleščina, sokolarjenje ali turnanje, pravi „Politik“, češčina pa se popušča, nemškemu učencem ni zapovedana, brž ko ne iz same ljubezni do miru med obema narodoma. Tako se najlože doseže mir z Nemci, da se od njih nič ne tirja, nasprot pa nemščina Čehom ostro ukazuje. — Nekaj tacega se pripoveduje tudi od naših srednjih šol, da se po njih slovenščina popušča, da ima jenjati posebno nemško-slovenski tečaj za Nemce, da se oprostujejo popolnoma ali da njih red iz slovenščine ne šteje, in da se slovenskega jezika ne morejo učiti celó taki, ki bi se radi. Enaki glasovi nam prihajajo skoro iz vseh srednjih učilnic po krajih slovenskih.

Novotarija sedanjega ministerstva je tudi to, pravi „Politik“ dalje, da je odpravilo po viših realkah ali vsaj skrčilo veroznanstvo, vstanovilo pa in pomnožilo naravoslovje, prirodoznanstvo, kemijo, ktera sama ima na teden po devet ur. O teh naukih se sklicuje na Edv. Hartmana, kateri v svojih nasvetih o prenavedbi

višega šolstva ne piše kaj hvalno o njih, marveč kaže, kako so preobilni, se med seboj obtežujejo, mladino begajo, da ni sposobna sprejemati potem drugih naukov. Nekteri n. pr. le gledajo in strastno iščejo kamnov, cvetic, živalic, penězov, grbov itd. Ravnalo se je tu nekako v smislu naravnega verstva ali božanja in preveč po pruskih zgledih, kateri se dokaj grajajo in že tudi opuščajo.

Minister obeta nekatere premembe posebno v realnih gimnazijah in realkah že prihodnje leto. Da so premembe potrebne v vsem novem šolstvu, to je jasno kot beli dan. Dokler se duh ne premeni, se boljšega ali pravega vspeha ni nadejati. Vzroki nevesele mu vspehu sedanjemu niso tolikanj v naučnih bukvah, tudi ne v učiteljih, kakor se sem ter tje oponaša. Po ostrih preskušnjah in pravilih so učitelji sedanji v svojih tvarinah res prebrisani in — preučeni, in da le-ti učencem jarma in bremen ne morejo zlajševati, zato skrbijo ravnatelji in nadzorniki, kateri jih vedno priganjajo k zvestejšemu delovanju. Učitelji so v tem oziru z učenci vred — mučenci. Prvi in edino pravi pomoček pa je v tem, da se skrčijo nauki, vsled tega zmanjšajo šolske ure, in tako šolski mladini zviša spet potrebna telesna in dušna moč. Kaj more opraviti najboljši učitelj z mladino, ktera mora sedeti na šolskih klopih po sedem ur na dan, in mu je trudna med naukom velikrat že koj zjutraj v prvih urah! — Kar imajo večo veljavo novi jeziki in so mladenčem našim po razmerah, v katerih živijo, potrebni; skrčiti bi se morali stari, ter pomakniti bolj v više razrede. Podučevanje o naravoslovju v treh tečajih, na pr. v 4—6 bi zadostovalo, in koliko bi se mladini zlajšalo v nižjih šolah itd.

Učenci naj si blažijo voljo, boljšajo srce; tega sedanje šolstvo ne pospešuje, ker se je ločilo ali se loči od cerkve, popušča verske pomočke, svetstva, duhovne vaje, molitev. Učenci naj si jasijo in bistrijo um s potrebnimi in koristnimi vedami; tudi tega sedanje šolstvo ne pospešuje, ker um prezgodaj ostri in prehitro, premnogo zahteva ter premnogotero, spominj zanemarja, domišljijo preganja ali prenapenja. — Učenci naj si vadijo ter po moči zdravo ohranijo telo, ali ravno telo, malo in mehko in okorno, muči in zadržuje sedanje šolstvo, da ne more naravno rasti ter si vzmagovati krepko in gibko.

Temu nasproti prizadeval si je na pr. na ljubljanski gimnaziji ranjki ravnatelj J. Nečas ek, kakor piše prof. J. Marn (v Jezičn. XIII. leto str. 18), šolski mladini naklanjati srečo

pravo, da v telesu zdravem ohrani si dušo zdravo, toraj je, kedar koli je mogel, polajševal stan dijakom in učiteljem na pr. po srenjah ali posvetvanjih učiteljskih, navadnih in nenavadnih, po opraviilih ali slovesnostih cerkvenih, o sejmi in godovih itd., da se jim je pustila tretja ali četrta šolska ura, da se nikdar niso mučili v noč. Poskusili so bili za njegovega ravnateljstva s šolo tudi o četrtkih, pa zopet popustili, češ, naj si učenci in učitelji popolnoma prosti dan do dobrega počijejo, časih po potrebi naspijo, o lepem jutru sprehodijo ter čvrsto razvedrijo.

Po sedanji šolski osnovi mora mladina v srednjih šolah po 5—6 ur redoma sedeti natan, po 25—30 na teden, in to v dušnih skrbeh. Kolika muka je to premnogim, in kolika radost vlada med njimi, kedar izvedo, da bode prosta tretja ali četrta ura (kar se v dobi sedanji ne stori nikdar); in — to učenosti ni na zgubo, marveč radost ta veseli duha, poživilja telo, ter pospešuje celó napredovanje v vedah in umetnijah. Nasproti pa mladina dan na dan vprežena od zore do mraka prerano ter prenaaglo gine „duhom in telom“, in kake bodočnosti nada more biti po tem človeštvu? Trudna in mlačna mladina — kako starost ima? —

Skušnja uči in zgodovina potrjuje, da pravi dobrotniki ljudem in koristni udje človeške družbe niso tolikanj oni, kateri so jako učeni in prebrisani, marveč oni, kateri so dobre volje, blazega srca, mirnega duha, in — kako malo učenosti je velikrat treba k srečnemu življenju! Veselje bi vživali radi vsi, trpljenja pa se ne manjka nikdar; bodi nam toraj skrb, da si ohranimo najsvetejše, kar nas vzdrževati more v veselji in trpljenji itd. —

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. marcija.

Avstrijske dežele.

Državni zbor je v zadnji seji 1. t. m. v podporo duhovščine (Štremajerjevih grošev) dovolil 600.000 gold.; dalje je sprejel postavo o novem posojilu s pristavkom, da se prepusti vladi obresti tega posojila plačevati v zlatu, srebru ali papirji. Konečno volili so se poslanci za delegacijo: Izvoljeni so za Kranjsko: Grof Thurn, za namestnika pa pl. Langer; za Štajarsko: Rechbauer, Walterskirchen, nam. pa Carneri; za Koroško: Ritter, nam. Götz; za Trst: Teuschl, namest. Foregger; za Goriško: Coronini, nam. Winkler; za Istro: Franceschi, nam. Vidulič.

Vresničile so se besede onega brezbožnika, ki je žugaje prerokoval: „Kri mučencev je seme kristijanov. Čim gosteje se mi, setvi enako požanjemo, tem več nas je. Od včeraj le smo in napolnujemo vse, kar je vašega: mesta, otoke, gradove, vasi, palače in javne prostore. Le svetišča vam pustimo prazna.“*) Da, prazna so svetišča. Galilejec, mogočen si, pred tvojo roko vkljub vsi sili, ktero so imeli naši pradedi v rokah, zginile so trume naših duhovnov, zginila je rimska moč; strel je padel Jovu iz rok, mladenec Belen je postal enak tresočemu se starčeku; v njegovo svetišče le še iz dežele pricaplja kak boren rob. Ah... Jud ti zapeljivi, sin naroda po Rimljanah tolikokrat uničenega, zmagal si z uma svojega svitlim mečem. Oj, s čem bomo živeli? Prokleti...“

V tem trenutku blisk krvavo se zablisne, strahovit grom mu sledi, poslopje se pretrese od vrha do tal, nadstrešje zaječi, duhoven prestrašen poskoči:

*) Tertulian: apol. c. 50, 37.

„Vae victis, gorje premaganim!“ kriči, „tudi tu ni varnosti za nas, vae victis!“ rujove po tempeljnu dirjaje, „vae victis!“ hrešči izvan sebe ter blaznemu enak plane v stranski vhod.

Strašno je nočna nevihta razsajala, a tim krasnejše jutro je napočilo. Hladni, čisti zrak je privabil mnogo ljudi na prosto. Mnogo drugače zaspanih Oglejčanov se je že ob solnčnem svitu izvleklo iz mehkih blazin ter zapustilo soparne sobane. Tudi Marij, prosto oblečen, se šeta po ulicah. Nenadoma naleti na Helija, ki se sprehaja ob obzidju Amfore. Rad bi se ga ognil, a zapazil ga je Grk.

„Zdravstvuj mi Marij“, pozdravi ga Helija, „kako si pa noč prebdel? A kaj govorim o bdenji; sladki Morfej je zazibal osrečenega Marija v svoje naročje. Evdora, krasna Evdora je angeljček, ki je s sanjami bodočega blagra nad teboj čul. V takem položaji, se ve, da se človek malo briga, če se tudi vse furije v divjem plesu nad mestom kavsajo.“

„Helija“, reče Marij, „zakaj pikaš?“

O, ne pikam ne, niti na um mi ne pride, da te želim. Zavidam te le, zavidam zaradi tvoje sreče. Menapij mi je povedal, da drug Evdore ne bo imel, nego ti. Toda privoščim ti jo, privoščim praviz globočine srca, čeravno je meni up po vodi splaval.“

„A prejšnjih besed ne morem zabiti. Če tudi srečen, vedi Helija, da sreča me ne bo nikdar omamila. Najprvo sem kristijan, in zraven tudi zvest Oglejčan. Na eno kot drugo ime sem ponosen, za eno in drugo sem vedno pripravljen svoje imetje in svoje življenje žrtvovati. Vedi, prvokrat da bojna tromba zapoje, našel me boš med prvimi boritelji.“

„Marij, blagi čuti navdajajo tvoje srce. Vsak drug bi si mislil: v boju je toliko zaprek, toliko nevarnosti; kopja žvižgajo, strupenih pušic ogromno število se križa; te ne prašajo, je li srce zaljubljeno ali ne; ne prašajo za to, bo li plakala po junaku zapuščena nevesta; tje v en dan leté in ne zbirajo.“

(Dalje sledi.)

Da bodo poslanci tudi med počitnicami imeli nekaj opraviti, je pravni minister zbornici predložil nov civilni sodnijski red. Pa predlog je tako obširen, da ga sedanji zbor boje ne bo rešil. Tudi račun svetovne razstave jim bo dal nekoliko dela. Ministri pa bodo morali med počitnicami študirati, kako bodo odgovarjali na razne interpelacije, kadar se državni zbor zopet snide.

Gosposka zbornica je imela 4. t. m. menda zadnjo sejo.

O ministerski krizi je zdaj sicer vse tiho, a kakor vradni „Journal de St. Petersburg“ in Bismarkova „Nordd. Allg. Ztg.“ pišeta, je bil grof Taaffe res poklican na Dunaj, da osnuje novo ministerstvo, pa je to odsvetoval, češ, da še ni prišel za premembo ugoden čas.

Deželni zbori prično jutri zborovati.

V Zagrebu je sodnija obsodila 17 tistih kmetov, ki so se bili nedavno v Vugrovcu pri pobiranju davkov uprli, 21 pa jih je za nekrive spoznala.

Za hrvatskega ministra pri vladi ogerski imenovan je Bedeković.

Dalmatinski c. namestnik, baron Rodič, bil se je ki vsled cesarjevega povelja, zaradi jugoslovanskega vstanka podal v Cetinje k knezu črnogorskemu, se je že vrnil in v Dubrovniku razgovarjal tudi z najveljavnejšimi beguni.

Ogerski list „Egyetertes“ objavlja neko pismo Košutovo o umrlem Deaku, v katerem razodeva veliko zavist do slavnega državnika in sorojaka. Zato je pismo med Madjari zbudilo veliko nevoljo.

Vnanje države.

Vodje jugoslovanskih vstajnikov so 29. p. m. vnanjim konsulom izročili svoj oklic, ktere ga pa konsuli vradno niso hoteli sprejeti. — Pri Pilatovici so bili Turki od vstajnikov popolnoma premagani.

Iz Kostajnice se poroča, da so gospóske dobile povelje bosenskim begunom prigarovati, da naj se vrnejo domu, ali pa da morajo najmanj eno miljo daleč od meje bivati. Res so se 4 možje vrnili, pa dva so Turki zaprli, enega na kol nataknil, eden pa je k sreči pobegnil na Hrvatsko.

V Dubrovniku je tamošnji turški konsul javno oklical, da bi se beguni vrnili v Hercegovino, pa oklic je bil na jutro z mrtvaškimi glavami oblepljen.

Bosenski glavar vse Turke kliče pod orožje in misli na ta način okoli 80.000 ljudi skupaj spraviti; kdor pozná turški fanatizem, lahko ume, da se kristijanom, če se povrnejo, ni nič dobrega nadejati. Razun tega žuga deželi tudi hudo pomanjkanje, ker nihče zemlje ne obdeluje; Turki so šli na vojsko, ostali kristijani pa se dela nočejo lotiti, ker ne vedó, kdo bo vžival pridelke.

Srbski bivši denarni minister Miatović se je v posebnem opravku podal proti zahodu; Koarsov pa je prišel z Dunaja z inštrukcijami ruskega poslanca Novikova. Vlada je prepovedala žito izvoževati iz dežele.

Bosenski begi so se bili te dni v Travniku sošli ter so sklenili: 1. da postave o kristijanom dovoljenih premembah nikakor ne sprejmó; 2. da se pošlje deputacija k valiju v Serajevo, da naj toliko časa čaka z izvršitvijo dotičnega ukaza, dokler se deputacija, ki jo hočejo poslati v Carigrad, z odgovorom sultanovim ne povrne. Če bodo pa hoteli siloma izvršiti premembe, sklenili so begi siloma se temu zoperstaviti, ker to ne gre, pravijo, da

bi kristijani z Muhamedani imeli enake pravice, in da bi se dežela, ki je že stoletja njihova lastnina, izročila kristijanom. 3. Ker pobegli kristijani niso dali ne tretjine ne desetine, bodo kmete, ako se vrnejo le s to pogojo sprejeli, če bodo begom dali polovico vsih pridelkov. — In s takimi ljudmi naj bi kristijani po vsej sili še dalje mirno skupaj živeli?

V pruskem deželnem zboru novi vstanovi protestantske cerkve hudo oporekajo. To strašno jezi Bismarka in Falka, ki je žugal, da odstopi, če se ta postava ne sprejme. Keudell je imenovan za poročnika pri vladi italijanski. — „Schles. Volkztg.“ naznanja, da je višji prezident šlezijški okrajnim gosposkam dal povelje, prijeti in zapreti kardinala Ledohovskega, če ga kje dobé, in to nemudoma naznaniti višjemu vradu.

Na francoskem se snuje novo ministerstvo.

Ruskej se očita, da skuša porusiti svoje nemške dežele ob izhodnem morju. Nemški listi se zaradi tega strašno hudujejo nad Rusi; da pa Nemci hočejo p o n e m č i t i slovanske dežele, to je po mislih teh ljudi čisto prav.

Don Karlos je pred svojim odhodom na Angleško objavil oklic, v katerem pravi, da je zaradi preobilnega števila nasprotnikov vojsko ustavil, da bi se kri zastoj ne prelivala. — Don Alfons je oklical amnestijo (odpuščenje) za vse Karliste, ki se do 15. t. m. podvržejo. Da bi severne dežele vnóvič ne vstale, mislijo neki 70.000 vojakov tam pustiti.

Iz Rima se poroča, da so sv. oče kardinala Ledohovskega, ki je 3. t. m. došel v Rim, še tisti večer sprejeli. Ko je kardinal stopil v sobo, vstali so papež in latinski ga pozdravili: Veselimo se s teboj, neprestrašeni branitelj sv. vere in Bog naj krona tvoje blago prizadevanje. Ledohovski se je potem sv. očetu zahvalil, da so ga imenovali za kardinala in je skoro eno uro pri njih ostal; potem je obiskal še kardinala Antonelli-a in 4. t. m. druge kardinale. Tudi pregnani škof Mermillod je te dni došel v Rim in je bil od papeža z veliko prijaznostjo sprejet.

Na španjskem so se Karlisti po 5-letnem hrabrem vojskovanju vdali Alfonsistom. Don Karlos se je čez Pireneje podal v francosko mesto Pau, od tam pa je odšel na Angleško.

Judje v Evropi. V celi Evropi živi okoli pet milijonov judov, in polovica spada jih na rusko Poljsko. Avstrijska država šteje judov 1.376.000, Nemška 512.000, Rumunska jih ima 208.000, evropska Turčija 70.000, Holandija 68.000, Anglija 46.000, Francija 45.000, Italija 36.000, Švicarija 7000 in Španjolska 5000. Toraj razun po ruski Poljski šari največ judov po naši ljubi Avstriji in prikazujejo se novejši čas v mnogem številu tudi v Ljubljani, da po krčmah in vseh kotih sitno ponujajo svojo robo prekanjeni židovi. Slovenci, pozor!

Izvirni dopisi.

Iz loške okolice, 3. marca. V št. 42. „Laib. Tagblatt-a“ se huđuje dopisnik iz Loke(?), ker je stranka njegova propadla pri srenjskih volitvah, nad dopisnikom „Novškim“, in ker tega ne ve, izliva svojo jezo nad gosp. Mandelcem, mestnim kaplanom. Na tem mu ne dopade, ker je višji po umu in telesu, kakor vsi liberalci loški, ter mu svetuje, naj prime za palico ter roma naprej. Pri branji tega dopisa sem si mislil, da ta dopisnik je moral enkrat preblizo ognja čepeti, sicer bi raje molčal, če pa že ni mogel drugači, bi bil vsaj

domačo duhovščino in posebno g. M. pustil pri miru. Zakaj spomnil bi se bil, da kdor v steklenjači prebiva, naj na memogredoče nikar kamenja ne meče. Vzemimo tudi, da bi bil omenjeni gospod res komu prigovarjal, koga naj v srenjski odbor voli, kar pa zavoljo tega, ker „Tagblatt“ to trdi, še ni resnično, bi bilo to mar napačno od njega? Nima li pravice, dolžnosti, ljudi tudi v srenjskih rečeh podučevati, posebno ako vidi, kako nesramno drugi delajo ob času volitve! Je morebiti on koga s tem plašil, da bode zgubil svoj zaslužek, če njemu ljubih mož ne voli? Kdo je neki ženski grozil, da ne bo smela več šolarjev imeti v stanovanji, ako liberalcev recte nemčurjev ne voli? Če dopisnik tega ne vé, naj popraša v Loki po dobro znani „Jerici“ in povedala mu bo, kdo jo je skušal s tem plašiti. Da v loški srenji ni vse tako, kakor bi imelo biti, dopisniku pač rad pritrdim, da so pa temu veliko krivi možje iz dopisnikovega tabora, mu lahko vsak otrok v Loki pove.

Kolikokrat sem sam slišal župana tožiti kako mu težko dé, da tega ali unega ne more izvršiti, ker ga ob času potrebe vsi zapuste. Tako je srenjski denarničar, ker mu nekaj ni bilo po volji, deklo svojo poslal s pismi in denarji srenjskimi k županu ter se je tako meni nič tebi nič hotel odpovedati svojemu pravilu. Ravno tako je naredil načelnik policijskega odseka in ubogi župan ni imel ne enega, ki bi mu bil pomagal, veliko jih je pa bilo, ki so ga pri vsaki priliki oštevali. Zato se je pa tudi veselil znebiti se te butare in le na prigovarjanje družih se zopet žrtvuje občnemu blagoru. Saj ga je dobro ošteval nek meščan, ker mu je prigovarjal, da naj županstvo prevzame, ter se pridušal, da raje plača še toliko kazni, kakor da bi to prevzel. Pa g. dopisnik, mi morete morebiti vi imenovati moža v Loki, ki bi bil sposoben za to, kateri bi hotel prevzeti županstvo in bi zaupanje pri občinstvu imel? Saj ga nimate. Da so ljudje, ki bi se z imenom mestni župan radi ponašali, že rad verjamem, ali to še ni dosti.

G. dopisnik v „Tagblatt-u“ tudi enako govedom prežvekuje neko dogodbo, ki se je zgodila sv. Andreja dan in ktero je precej takrat „Tagblatt“ pretirano svojim bralcem naznanil. Da se je kaj takega zgodilo, gotovo nihče bolj ne obžaluje, kakor tukajšnja duhovščina. Pa prašam g. dopisnika, ali še ni nikoli slišal, komu ljudje vzrok dogodka pripisujejo? Se je posebno čuditi, če kdo v takem vremenu, kakor je bil tisti dan, ko mora sneg do kolena gaziti in sicer pot, ktere v lepem vremenu v eni uri ne prehodi, potem pa se skoraj tri ure daleč peljati, se je li čuditi, vprašam, če kdo v takih okoliščinah opeša, če ga slabost premore? Naj bi g. dopisnik tako pot skusil, potem naj bi govoril, ne pa, da bi tako hinavsko kazal na duhovne: taki so. Kteri duhoven, ako vidi, da kdo kaj napačnega stori, bo trdil, da vsi tega stanu so taki? Nam je znan nek lekarničar, ki je med drugim tudi, kar Nemec pravi „kurpfuscher“; če mu zdravnik zapiše, da naj dá bolniku zdravila v podobi praha, jih mu pa dá na vodi in se z dravnikom še v očitni krčmi krega, da je to vse eno; ali pa bolniku pošlje zdravil, o kterih zdravnik trdi, da imajo drugačen okus, kakor bi ga morala imeti od njega zapisana, in vendar še nobenega duhovna nisem slišal reči, da vsi lekarničarji so taki. Tudi, ko je neki krčmar poslal pijanca v mrtvašnico mrliču uho odrezat in si je s tim slavnim činom pridobil neljub slovez, nihče ni rekel, da vsi krčmarji so taki. Ko je g. Oroslov Franc poslal protest

čitalniškemu predsedniku, na katerem so bili podpisani tudi taki, ki za to še vedeli niso, ki so pozneje sami protestirali zoper podpis ter rekli, da jih je poštarjev brat podpisal, ni bilo slišati, da vsi poštarji so taki.

To vrsto bi zamogel še dolgo speljevati, pa se mi gnjusi, to pa lahko rečem, da za vsaki škandal, ki si ga kdo izmisli od duhovnov, bi zamogel povedati dva resnična od njihovih nasprotnikov.

Tudi moram „Tagblatt-ovemu“ dopisunu naravnost povedati, da se je v svojem spisu nesramno lagal. Ali pa povejte, kdaj se je kateri izmed duhovščine loške branil koga pokopati, če tudi zastoj? Morebiti mislite reveža, ki se je bil 18. febr. t. l. obesil? Ko bi bili v cerkvenih rečeh bolj podučeni, bi vedeli, da cerkvena postava prepoveduje samomorilce cerkveno pokopavati, ako ni konstatirano, da je to storil v nezavednosti, in če bi ne bili tako nevedni, bi morali vedeti, da cesarska postava duhovščini prepušča svobodno ravnanje. Zakaj pa vas ni bilo pri pogrebu ali pa kterege vaših pajdašev, da ga je moral srenjski brič po pokopališču vlačiti? Zakaj pa niste vi preskrbeli, da bi ga bili precej v trugo djali, da bi ga ne bilo treba kakor živino v mrtvašnico vleči. Mar bi bili, mesto da ste to v „Tagblatt“ pisarili, raji preskrbeli, da bi se bili gosp. fajmoštru povrnil vsaj nekoliko tisti stroški, ki jih je imel, ko je za marsikterege reveža trugo iz svojega žepa napravil. Sram vas bodi, da duhovščino, kateri tudi enega krajcarja ne daste, zavoljo štolnine še obirate. Saj vsaki naroči pogreb, kakoršnega hoče, zakaj bi pa tudi duhovnom nekoliko njihovega truda ne povrnil, kadar hoče svojo imenitnost skazovati? Le verjemite, ko bi vi morali mrliča spremljevati na pokopališče, vse drugači bi se grdo držali, kakor pa katerikoli duhovnov. Sramotno je za mesto, ki svojim duhovnom tudi toliko ne da, kar je v oči treba, jim pa poštevajo, če pri kakem pogrebu kak sold vjamejo. Pa saj ni vse mesto tako, taki so le „Tagblattovci“, in te lahko na prste odšteješ.

Iz Kamnika, 27. februarja. *) Letos bomo imeli na poletje zopet volitve v mestni odbor in ker že g. župan agitira na več načinov, da bi si zopet pridobil častno mesto župana, naj objavim nekoliko njegovo očetovsko skrb za našo srenjo in mesto.

Komaj smo plačali neko 25% doklado za srenjske potrebe (morda bolje nepotrebe), že nam hočejo naložiti še drugih 25 odstotkov kakor je policaj javljal, za šole. Kam bode to prišlo? Plačuj in vedno plačuj, ne izvemo pa nikoli, kam se deva denar, in koliko se res potroši za to ali uno. Če gospod župan pušča svojih par stotakov v srenjski blagajni, kako toraj, da še vedno in vedno primanjkuje za poravnavo vsih stroškov? Prosimo tedaj, dajte nam jasne račune, kako se srenjski denar obrača, za spravljjanje snega ali snaženje ulic ga vsaj ne potrosite toliko. Pa ker imenujem sneg, moram povedati, da se naši očetje (oče župan se je bil odtegnil v Gradec) čisto nič niso brigali, da bi se bil vsaj toliko spravil s pota, da bi bilo moč memo voziti in so vozniki rekli, da ne plačajo colnine, ako ne spravijo snega s ceste. Osobito po klancu je bilo to jako nerodno in več vozov se je ravno pred hišo drugega svetovalca zvrnilo, med temi je bil komisar, ko je peljal komis v Mekine; potem je zvernili prvi svetovalec polne sani gnoja drugemu svetovalcu pred hišo, kar je napravilo mnogo smeha. Slednjič se nas vendar

usmili okrajno glavarstvo, da zaukaže županstvu spraviti sneg s potov.

Še dalje sega skrb našega županstva. V bližnjem gradu mekinskem, posestvu barona Apfalteren-a, biva en batalijon vojakov, za ktere plačujejo drago stanovanje. Zdaj pa kar na lepem ukvartirali so nam jih nekaj po mestu, ker boje zateka voda v sobe v gradu. Bogati baron vleče najemščino, pa stanovanja ne popravi toliko, da bi ne trebalo nadlegovati nas z vojaci; marsikomu izmed nas tudi zateka, pa si mora sam popraviti, nihče ga zaradi tega ne bo jemal k sebi v stanovanje. Se ve, roka roko umiva, g. župan ima od vojakov največ koristi kot kupec, in zaradi tega pa pusti ravnati kakor drugi hočejo in mesto da bi se potegnil za nas, pa odide v Gradec. Toraj tacega župana naj bi še kdo v drugo volil? Menim, da je vsakdo v teh treh letih to spoznal in upam, da bode pametnejši, ter ne volil ljudi, katerim je občni blagor tako mala briga, marveč delavne in zmožne može, če tudi ne nosijo zlatih verižic.

Od Soče, 1. marca. (Zadnje besede o „naši spravi.“) Gg. dopisnika „iz za sv. Gore in Goriškega“, kakor tudi nekdo v „Vaterl.“ št. 42 pravijo, da ravno tisti, ki zdaj v spravo kamenje lučajo, so do take sprave pripomogli, kakoršno so oni tri gospodje odborniki*) „Gorice“ dogotovili ne ravno v čast versko-narodnih domoljubov. Trdijo tudi, da smo bili premalo požrtvovalni in nedelalni tako v oziru „Glasa“, kot društva „Gorice.“ Temu natančevanju v odgovor vam podam kratek posnetek nagovora g. predsednika dr. Tonkli-a pri občnem zboru društva „Gorice“ 28. maja 1874, iz kterege je razvidno, da dokler je bila duša v telesu, so tudi udje delali, ko se je pa duša, t. j. odbor „Gorice“, zazibal v letargično spanje, je to naravno tudi vplivalo na ostale ude. Predsednik se je tedaj zahvalil za obilno število udov, ki so prišli k občnemu zboru, kakor tudi da društvo že šteje 444 udov iz vsih stanov goriške grofije, kar spričuje, da se je društvo „Gorice“ priljubilo ogromni večini goriških Slovencev. Potem pripoveduje, kako si je odbor prizadeval doseči društveni namen, kako je on le vsled tega pri ožji volitvi v državni zbor propal, ker se je društvo „Soča“ zatajivši svoja javno izrečena načela, združilo s tretjo t. j. vladno stranko itd. Izreka zraven tudi nado, da bodo voditelji „Soče“ to svojo krivdo prevideli in potem svoje postopanje nasproti „Gorici“ spremenili. Tako bi se dala zaželjena sloga doseči, svojih načel pa vendar ne opustiti!“

Te besede jasno spričujejo, da so posamezni udje delali za društveni namen, in da se ne smejo opustiti društvena načela. Zakaj se tedaj novi odbor, v katerem je bil tudi ranjki nepozabljivi dr. Hrast, niti konstituiral ni, zakaj se ni po pravilih noben občni zbor več sklical? Če je tedaj glava (t. j. odbor) jenjala delati in zazibala se v nedelavno spanje, se je morala tudi udov polastiti mōra nedelavnosti, ker kaj hočejo učiniti udje, ako je duša mrtva? Marsikaj so udje tedaj vgibali, zakaj je bil g. predsednik v prvem letu obstanka „Gorice“ tako delaven na vse strani, in zakaj se mu pozneje toliko delovanje odborovo ni več zdelo potrebno, da je vsled tega izostalo sklicavanje občnih zborov in da je društvo umrlo za hibo na srcu, kakor prav g. Hefajstos opazuje, umrlo spanja pravičnih. —

*) „Tretji odbornik“ pri spravi ni bil pravi odbornik „Gorice“, pravi odbornik „Gorice“ je bil namreč Valentin (a ne g. Fr. Vidic, kaplan) Vidic, c. kr. svetovalec v pokoju. Pis.

Jaz in z menoj vred večina udov za trdno meni, da propada „Glasa“ in „Gorice“ je bil v prvi vrsti kriv odbor, ki na novo voljen se ni niti konstituiral, kakor velevala pravila. Se ve, da je zdaj zastoj po toči zvoniti! Tako smo prišli po novi nagodbi obeh strank v „status quo“ pred razporom. *) Take koncesije bi bili „Sočani“, kakor za gotovo vem, že pred razporom privolili. Čemu tedaj razpor? S tem se morajo razpora krive spoznati edino le „Goričani“, a ne „Sočani.“ To je britko, kaj ne? Sicer bo pa prihodnost učila, jeli je sprava na zdravi ali gnjili podlagi osnovana. Pač bi bilo želeti, da bi pri prihodnjem občnem zboru, v katerem se ima razpustiti društvo „Gorice“, g. Hefajstos prinesel svoje težko kladivo, da bi zlate žeblje v trugo umrlega društva zabil, v trugo, iz ktere naj bi zares izletel krasni tič „feniks“ stalne sprave. S tim pa naj bo konec te neprijetne polemike.

Iz Hrvatske, 5. marca. (Naš novi minister.) Dolgo se je pisalo po časopisih o krizi v hrvatskem ministerstvu, dokler se ni izvršila s tem, da je postal Koloman Bedeković hrvatski minister. Ugibalo se je dolgo, kdo bode Pejačevićev naslednik, ali Madjari so ga imeli že dolgo poprej uganjenega. Znali so se preskrbeti s človekom, ki jim ne bode delal preglavice, kakor prejšnji ne, saj je znano, da je on že bil enkrat minister in sicer za Račkovega banovanja in da je bil tudi sam ban po volji Madjarov. Ali ker mu je bilo banovanje pretežko, to je, ker ni mogel narodne stranke pokončati, zato se je zahvalil in odločil, da ne bo nikdar več stopil v javno službo; ker je pa po „Obzorovem“ mnenju prava muka najti prave ministre in prave zastopnike, ki bi v vsakem obziru Hrvatsko zastopali v skupnej vladi, zatoraj se je Bedeković odvažil iznovi to mesto sprejeti. Po našem mnenju pa ni težko najti dobrih ministrov in zastopnikov, ki bi gotovo dobro Hrvatsko branili, ali naši bratje Madjari jih nočejo, nego samo take, ki njim po volji vse storé in koje dobro poznajo, da so popustljivi. Saj je vendar znano, da se naša suknja vedno v Pešti kroji, a ne v Zagrebu. Da so Madjari nam zares iskreni, in da ne zavidajo nas v našem razvitku, moral bi biti naš minister po parlamentarnem redu iz večine našega sabora imenovan, a ne človek, ki je znan popustljivec in pokoren sluga naših prekodravskega bratov. Da bode sporazumka z novim ministrom in banom, to je zares želja celega naroda, je li bode pako mogel tudi po svojej najbolji volji novi minister to sporazumljenje občudovati, to je drugo vprašanje, kajti ne on, nego madjarski ministri so naši ministri, brez njih se tako ne more za nas nič rešiti, in ako se kaj stori, to je po njihovej volji. Kdo pa izmed nas more pomisliti, da bi sedanji madjarski ministri za nas kaj dobrega storiti hoteli? Bedeković se sicer res ni trgal za ministerstvo; bode li pako mogel, kakor „Obzor“ misli, zares s tim večim ugledom dobro stvar zagovarjati in zaslužiti priznanje svojega naroda, to je drugo vprašanje. Želja celega naroda je ta, da novi minister z največim ugledom pazi, da bode res minister, in da njegovo ime ne bode prazno v veču, kjer se odločuje sudbi na Ogerske in Hrvatske.

*) Ravno zaradi tega indiferentnega stališča, kterege je jela „Soča“ tedaj strogo izvrševati, so tisti, ki zdaj „kamenje“ na spravo mečejo, izstopili, vedši, da indiferentno stališče, na katerem nova sprava sloni, razdiralno in pogubonosno na vero in narodnost vpliva. S tim je v kratkem pa dovolj naš izstop iz „Soče“ 1873 in sedanje lučanje kamenja na spravo opravičen. Pis.

*) Zakasnjeno.

Domače novice.

V Ljubljani, 7. marejca.

(Zasežen) je bil v soboto zopet enkrat „Slovenec“ in sicer zaradi dopisa iz Gorenjskega, ki je govoril o občinskih volitvah v Medvodah. Slavna c. kr. policija in državno pravdnštvo nas tedaj zopet opominjata, da še živita, čeravno sta nas že skoro dva meseca pri miru pustila. Pritožbe zoper zasego ne mislimo vložiti, ker se nam zdi zato škoda papirja, dela in časa. — Da naši bralci ne bodo preveč škode trpeli, dodamo danes prilogo.

(Kardinal Ledohovski) se je 1. t. m. z naglicem peljal skozi Ljubljano. Žalibog, da je to prepozno zvedela duhovščina ljubljanska, ki bi se bila rada poklonila neprestrašenemu spoštovalcu cerkve katoliške in skazala mu svoje spoštovanje. Kakor piše „Grazer Volksblatt“, je Ledohovski 1. t. m. imel prenočiti na Nabrezini, 2. v Florencu in 3. že v Rimu.

(Deželni predsednik vitez Widmann) se je 2. t. m. z naglicem povrnil z Dunaja, kamor je bil pred nekimi tedni spremil svojo ženo, ki je šla k tamošnjim zdravnikom zdravja iskat.

(Deželni zbor kranjski) začne danes svoje zborovanje, katero ima menda trajati do srede aprila. Od vlade važnejših predlogov ni pričakovati, kajti načrt postav o posušenju ljubljanskega mahu (močvirja), ki je za zdaj najbolj važen in ga je vlada že obljubila, še menda ni gotov. Najbrže bo tudi letošnje zborovanje imelo bolj opravniško podobo, bo tedaj bolj suhoparno, če naši poslanci ne bodo kake važne reči sprožili, k čemur bi imeli pač povoda dovolj. Med nemčurjskimi poslanci sta dva nova, namreč glasoviti Vesteneck in mladi baron Taufferer.

(Iz seje deželnega odbora 26. februarja.) Sklenilo se je, da izpraznjena služba kancelijskega oficijala pri deželni pomočni pisarni se razpiše. — Sprejeta je bila pogodba z usmiljenimi sestrami, da se njim izroči nornišna podružnica na Studencu v oskrbovanje. — Deželni odbor je odstopil od svojega sklepa od 29. jan. t. l. ter sklenil, da se deželnemu zboru ne stavi predlog, da bi občine za svoje revne bolnike v javnih bolnišnicah kaj plačevale.

(Mestne volitve) imajo biti 27., 28. in 30. t. m. Mestni očetje so pritožbe že pregledovali, in kakor se nam pripoveduje, zlasti v I. in III. razred vrgli cele čete svojih pokornih ovác, da bi Slovincem na poti bile. Zeló se namreč bojé tudi letos zmage naše, po kateri bi zopet dobili nekaj „sitnežev“ med-se, ki ne kimajo vedno, ampak tudi na prste gledajo. To je očetom na vso moč neprijetno.

(Kako ljubljanski nemčurji časté svojega župana), je videti iz pisma, kterega so mu boje poslali in ki ga je župan sam v soboto v „Tagblatt-u“ priobčiti dal. To pismo se glasi:

„Alter Gauner, Tagedieb, pens. Bureaukrat!

Ihre Stunde hat geschlagen, wenn Sie selbst nicht abtreten, werden Sie gezwungen, nachdem Ihnen schon Weiber Unkenntnis, Unfähigkeit etc. vorwerfen. Ein hier zusammengetretenes Comité von kaum 10 Mann fordert Sie demnach auf, noch vor der Wahl abzutreten, widrigens auch Ihnen schlecht ergehen soll. Auch Ihr Leben ist in Gefahr, Sie Galgencandidat, Sie Dieb der laibacher Stadtkasse. Können Sie nicht mit der Pension leben, die Sie dem Staate jährlich rauben. Machen Sie der Stadt keinen Schaden mehr, denn wenn Sie Staatsräuber noch als Bürgermeister bleiben, muss der Magistrat binnen kurzem vollständig abbrennen.

Wohlan, gehen Sie zum Teufel oder zu Ihren deutschen Brüdern ins Bismarksreich, oder Stiefelputzer zum Grafen Auersperg, hier haben Sie kein Récht mehr.

Soviel zu Ihrer Darnachachtung. Dieser Brief ist in Abschrift an mehrere Personen und Zeitungen, sowie auch nach Wien und andern Orten versandt worden.

Laibach, am 3. März 1876.

Für das Comité: Der Obmann.“

(Novi trg) se bo odslej po sklepu nemčurskega mestnega odbora Anastaziju Grünanu na čast imenoval „Auersperg-Platz“.

(Nabira novincev za vojake) se bo na Kranjskem vršila tako-le: 5. in 6. aprila oprostovanje za ljubljanski okraj v Ljubljani, 7., 8., 10., 11. in 12. aprila nabiranje novincev iz ljubljanske okolice v Ljubljani; — 18. in 19. apr. oprostovanje za kamniški okraj v Kamniku, 20., 21., 22. in 24. apr. nabiranje novincev v Kamniku; — 26. aprila oprostovanje, 27., 28. in 29. apr. nabiranje novincev v Litiji; — 1. maja oprostovanje, 2., 3., 4., 5. in 6. maja nabiranje novincev v Krškem; — 8. maja oprostovanje, 9., 10., 11., 12. in 13. maja nabiranje v Novem mestu; — 15. maja oprostovanje, 16., 17. in 18. maja nabiranje v Črnomlju; — 20. maja oprostovanje, 22., 23., 24. in 26. maja nabiranje v Kočevju. — Na Gorenjskem in Notranjskem: 4. aprila oprostovanje, 5. in 6. nabiranje v Ljubljani za mesto; — 8. apr. oprostovanje, 10., 11. in 12. apr. nabiranje v Radoljici; — 18. in 19. apr. oprostovanje, 20., 21., 22. in 24. nabiranje v Kranji; — 12. maja oprostovanje, 13. maja nabiranje v Vipavi; — 15. maja oprostovanje, 16., 17. in 18. maja nabiranje vojaških novincev iz postojnskega, bistriškega in senožeškega okraja v Postojni; — 20. maja oprostovanje, 22., 23. in 24. maja nabiranje v Logatcu.

(O mestni godbi.) Kakor je bralcem našim znano, se je že večkrat poskušalo v Ljubljani napraviti mestno godbo, kakoršno ima že skoro vsako količkaj pomenljivo mesto, če je tudi manjše od Ljubljane. Ali da-si vsak človek živo čuti potrebo take godbe, so vendar vse enake poskušnje spodletele, ker so prihajale le od ene stranke, namreč nemškutarske in so se Slovenci odtezali s trudom in denarno podporo. Tako je spodletela tudi zadnja poskušnja. Godba je pa na vsak način potrebna, zato se je nastopila druga pot, po kateri edino je mogoče spraviti jo na noge in vzdržavati. Iz gotovega vira zvmó namreč, da je dosedanji vojaški kapelnik g. Schinzel sklenil prevzeti osnovo in vodstvo take godbe. Ime gospoda Schinzelja je dobro znano, štiri leta že je kapelnik vojaške godbe, ktera je pod njegovim vodstvom in po njegovem prizadevanju lepo napredovala, on bi bil za zdaj tedaj edini, čegar kapelnična zmožnost nam sme porok biti, da pride vodstvo mestne godbe v spretne roke. Njega je tudi volja, spraviti jo na višo stopinjo, tako, da bo v vsem nadomestovati mogla vojaško godbo, na katero je zdaj vse mesto navezano. Kar je pa glavna stvar, gospod Schinzel ne bo godbe ustanovil za nobeno stranko posebej, njegova kapela bo za vsakega, godla bo vse in vsem, tedaj ne bo imela nikakoršne strankarske niti politične barve. Zato pa upamo, da bo dosegel svoj namen in da bo tudi naša stranka mu krepko pod rame segla. — Kaj več o tem bomo o priliki še spregovorili.

(Slovensko gledišče.) Drevi se bo na čast deželnim poslancem v sijajno razsvetljenem prostoru predstavljala lepa resna igra „Ena se

smeje, druga se joče.“ Po vsem dobra igra in pa slovesna prilika bo gotovo privabila mnogo občinstva, zlasti ker se je nadjati po vsem izgledne predstave.

Razne reči.

— Spremembe v lavantinski škofiji. Umrl je 23. t. m. č. g. Andrej Stvarnik, župnik v Gomilski, star 69 let. — Za provizorja v Gomilsko pride č. g. Koren Mat. mlj. — Fara Gomilska je do 8. aprila razpisana; — in ena kaplanija v Brašlovcah ostane začasno izpraznjena. — Umrl je 27. t. m. č. g. Ivan Kunej, kn. šk. duh. svetovalec in župnik v Čadramu, star 67 let. Fara bo ob enem oskrboval ondotni kaplan č. gosp. A. Šlander. Razpisan je Čadram do 11. aprila. — Zavoljo bolezni č. gosp. J. Marinke, župnika v Dobjem, pride tje za oskrbovalnega kaplana č. gosp. J. Muha, in kaplanija v Galiciji ostane začasno izpraznjena.

— Č. g. Gospodarič, dekan in župnik pri št. Ilu stopi v pokoj.

— Umrl je v nedeljo v Velikovcu na Koroškem dobro znani narodnjak in mnogočislani možak dr. Valentin Pavlič, ki je bil ne le trden steber Slovincem na Koroškem, ampak tudi iskren podpornik slovenskih zavodov in listov, zato bo prezgodnja zguba njegova občutljiva za slovensko reč, zlasti ga bodo pogrešali koroški Slovenci. Bodi vrlému domoljubu zemljica lahka in spomin blag! — Pogreb ima biti danes v torek popoldne.

— Iz Gorice se nam telegrafuje: Dr. Lavrič se je 3. t. m. v Hotelu „pri treh kronah“ sam usmrtil. — Pogreb je bil v nedeljo 5. t. m.

— Kranjska čitalnica napravi v nedeljo 12. t. m. besedo s sledečim programom: 1. S. Jenko: „Sabljo moja“, zbor. 2. L. Toman: „Edinost“, deklamacija. 3. J. Rumel: „Récréations pour piano par Trovatore“, à 4 mains. 4. D. Jenko: „Strunam“, čveterospev. 5. Weikler: Potpourri iz slov. pesmic (citre, gosli, glasovir). 6. B. Ipavic: „Kdo je mar?“ (štev. 2), zbor in solo. 7. Umek-Okiški: „Domovini“, deklamacija. 8. Nedved: „Na straži“, bariton-solo z brenčečim zborom. 9. A. Diabelli: Potpourri po motivih iz opere „Beatrice di Tenda“ od Bellini-a. 10. Zajc: „V boj“, zbor. — Začetek ob 8. uri zvečer. Odbor.

— Lepa vstanova. Dunajski nadškof Milde je svoje premoženje obrnil za neko vstanovo, ktere letne obresti se razdele med ubožne duhovnike in učitelje. Letos se je za njo duhovnikov oglasilo 154, učiteljev pa 281, kterim se je 2. t. m. skupaj razdelilo 23.000 goldinarjev.

— Razpisana je Metelkova in postojnske jame ustanova za onemogle vojake; razdeliti se ima od vsake 37 gld. 40 kr. Oglasiti se je do 10. marca po domačih političnih gosposkah.

— Jugoslavenski stenograf, na kterega smo čast. bralce opozorili s poslanim „pozivom“, je izšel v prvi številki 20. febr. v Zagrebu. Tudi nam Slovincem veljajo besede: „odavna bilo od potrebe, da ovakov list dodje medju nami na svet“. Pri nas se sicer podučuje stenografija v nemškem jeziku, ali na korist slovenskega jezika se še ni nobeden javno pokazal na tem polji, zategadel „Jugosl. stenogr.“ z veseljem pozdravljamo: dobro došel. Obsega praktične vaje, pri kterih se ve da je prišel z znamki posameznih črk; poleg tega je pridjan natančen teoretičen poduk v tako lahko umevni hrvaščini, da jezik nijednemu

Slovincu ne more težave delati. Metoda je v resnici z malimi spremeni pristojnimi za slovanski jezik, osnovana na vseobčnih stenografičnih pravilih. Ozir bo jemal na že izurjene v tej umetnji, ker bo prinašal zanimivo gradivo za stenografično čitanje; zlasti pa bo kazal pot novincem redno in polagoma razvijaje nauk o stenografiji. „Jugosl. stenograf“ zbog tega toplo priporočamo vsem rodoljubom, zlasti bi bilo želeli, da bi si ga prav obilno naročila slovenska mladina.

— Čez spridenost v Berlinu je protestanški dvorni pridigar dr. Kögl po sporočilu „Ev. K. Ztg. tako-le tožil.

„Nesramnost je obsedla mlade in stare, imenitne in nizke. Škoda sega globoko v splošno narodno življenje. Gosposki naklada silno težavne dolžnosti, zdravnikom podaja zoperno delo, družinam najnevarniši strup, učenikom bridko zdihovanje, domoljubom preti, da se bo tudi med čvrsto nemško ljudstvo vtepla gnjiloba. Grozovito je prekletstvo, ki zadeva pregrešno ženstvo; grozovito pa tudi prekletstvo, ki bo poslednjič zadelo moštvo. Duh časa hišni blagoslov košato spodkopuje; po eni strani je tesno stanovanje vravnavi blazega družinskega življenja na poti in je vzrok spodobnosti nevarnih okoliščin, po drugi plati pa manjka kršanskega hišnega reda. Kako strahovito se nedeljski mir kali s silo in sužnostjo dela! Počitek pa, ki popoldne nastopi ali ki si ga družbinski delavci za celi dan pridobijo, ta počitek se ne obrača v cerkveno praznovanje nedelje, temveč le v posvetno razveseljevanje. K temu pristopa gledališče s svojim zasramovanjem svetega in s povečevanjem prešeštvovanja, berilo, ki se povsodi vsiljuje, polno strupene sape in gnjilega duha, nesramne podobe slikarstva, poželenje, se po vsih tih spakah oblačiti; zapeljivci in zapeljivke po vsih krajih. Čuditi se pri tem ni, da se ženska mladost v trumah v pregreho pogrezuje.“

Berlinska „Germania“ piše: Kar se tiče npravnega poživljenja, judovski „Berl. Tagbl.“ išče vzroka temu v učenju kršanskega nauka, kakor se je zadnjih dvajset let v pruskih šolah podučeval! Od tega časa je vzrastel rod, „pri katerem se je branje naših velikih klasikov (v ljudskih šolah!) hotelo nadomestiti z učenjem na pamet biblijskih oddelkov in pesemskih odstavkov“. Kar so se učili, se je kakor dim skadilo iz glav, in ker so vsak kal blazega v njih srcih zadušili, se je divjačnost in brezbožnost neustavljivo naraščala. Vsaki dan obrodi kak sad naredb pred kazenskim sodnikom, kateri s temi spridenimi udi človeške družbe po mnenju naših pravoslavnih teoretikov ne more nikoli dosti ostro ravnati“. Tako piše „Berliner Tagblatt“ Juda Mosse-a.

Protestanški „Reichsbote“ pravi na to: „Zahvalite se, vi pruski učeniki in duhovni pri tem listu, ki vam s temi besedami precej naravnost v obraz pravi: Vi ste zadnjih dvajset let s svojim verskim naukom, z biblijo in pesemskimi bukvami naš narod naravno spačili! Veliko so že govorili nasprotniki zoper kršanstvo in njegovo biblijo, toda od takrat, ko so si judovski sramotivci in trinogi v preganjanju kršanstva roke podajali, mu vendar niso očitali, da bi narode kvarilo. To je bilo v najnovejši dobi kulturnega boja reform-judovskemu časništvu prihranjeno. Ali se je tedaj čuditi, da peša kršanstvo pri narodu, kteremu se dan dan dajejo brati taki časniki?

Umrli so:

Od 26. febr. do 3. marca: Frančiška Bajc, delovka, 36 l., v boln. in Fr. Potokar, kondukt. o., 14 l., Marija Halm, inžen. žena, 61 l., Adolf

Treo, telegr. vradnik, 34 l., v boln. vsi za jetiko. Tom. Rossegger, v posilni delavnici, 43 l. Anton Samassa, zvon. o., 5 l., za davico. Miha Baumgartner, gostač, 91 l., v boln. valed starosti. And. Andrej, krojač, 76 l., v boln. za prehl. v črevih. Ter. Majer, gostačevka, 61 l., v boln. za jetiko. Jože Francescotti, hlapec, 15 l., na mahu, se je obesil. Henrik Jušek, stavec, 23 l., in Ant. Lapajne, pisac, 28 l., v boln. oba za jetiko. Martin Vodnik, gostač, 49 l., v boln. za prehl. v črevih. Fr. Svetličič, natak. o., 7 m., Jože Sorko, kond. o., 8 t., oba valed slabosti. Fr. Kellner, delavec, 55 l., v boln. za pljučnico. Špela Tome, gostačevka, 89 l., v boln. za zabuhlostjo v pljučih. Adelheid Reitz, parovoznikov o., 2 l. Marija Jamšek, kupčev o., 6 1/2 l., za sušenjem hrbtnice. Frančiška Mulaček, vrad. o., 5 m., za zlatenico. Janez Perz, denarničar pri štaj. eskomptni banki, 50 l., za jetiko.

Eksekutivne dražbe.

8. marca. 3. Jan. Zalaznik-ovo iz Gor. Logatec (6620 gl.). — 3. Jan. Petrič-ovo iz Planine (700 gl.). oba v Logatecu. — 3. Jan. Kompare-vo iz Podrage (220 gl.) v Ipavi. — 2. Marije Smrdel-ove iz Studenca (204 gl.) v Senožečah. — 2. Luk. Berno-jevo iz Oreška (500 gl.). — 2. Fr. Švore-ovo iz Slavine (1225 gl.), oba v Postojni. 2. Matija Križe-vo iz Stehanje (201 gl.). — 2. Matija Ivanšek-ovo iz Krupe (1120 gl.), oba v Črnomlju. — 1. Ant. Česnik-ovo iz Blatnika (570 gl.). — 1. Jak. Likon-ovo iz Postojne (2345 gl.), oba v Postojni. —

9. marca. 2. Jere Lovša-ve iz Stopa (2322 gl.) v Kamniku. — 1. Jože Kastelic-ovo iz Gornje vasi (1912 gl.) v Zatični. — 2. Gašper Tavčar-jevo iz Stražišča (248 gl.) v Krauji. —

10. marca. 2. Ive Špičnagelj-ovo iz Kočace vasi v Črnomlju. — 3. Ant. Stibil-jevo iz Ustja v Ipavi. — 2. Mart. Bukove-ovo iz Zagozdeca (130 gl.) v Črnomlju. —

11. marca. 3. Jože Žgur-jevo iz Podrage (200 gl.) v Ipavi. — 3. Ant. Hrovat-ovo iz Hočevja (5350 gl.) v Laščah. — 3. Jak. Košir-jevo iz Borovnice (525 gl.) na Vrhniki. — 2. J. Markove-ovo iz Kamnika (100 gl.) v Kranji. — 2. Jan. Miklič-ovo iz Zagorice (3140 gl.) v Laščah. — 2. Fr. Bončina-vo iz Zadloga (3574 gl.) Idriji. — 2. Urše Pogorelec-ovo iz Ravnega dola (115 gl.) v Ribnici. — 1. Antonije Grbe-eve (6000 gl.) v Loki. —

Na Štajarskem.

8. marca. Anton Lipovšek v Medved. selu (2), Jožefa Urban v Vuhredu, Medvedova zapuščina v Brežicah.

9. marca. Jernej Robnik (3), Miha Supan (3), Jan. Friedrich (3).

10. marca. Urban Mihelič v Kapli (4175 gl.), V. Kos v Lembergu, Marija Marš v Lešju, Anton Novak (355 gl.), France Berdenik v Dekelcih (4000 gl.), Kašpar Žnidar (360 gl.), Kašpar Goričan v Stopercih in Fil. Vindiš (1550 gl.).

Telegrafične denarne cene 6. m. m. c.

Papirna renta 67.90 — Srebrna renta 71.60 — 1860letno državno posojilo 111.90 — Bankine akcije 881 — Kreditne akcije 175.30 — London 114.95 — Srebro 102.75 — Ces. kr. cekini 5.42 — 20Napoleon 9.22.

Prav koristna knjižica: Obrednik za cerkvenike

ali (11—2)

natančen poduk

za vse

cerkvene službenike

se dobiva priprosto vezan po 25 kr. trdo v papir vezan po 30 kr. in v platno vezan po 35 kr. in sicer v Ljubljani pri M. Gerberju, v Mariboru pri A. Novaku, v Celju pri Jan. Schmidu, v Ljutomeru pri J. Huberju in v Konjicah pri spisatelju in založniku č. g. Jerneju Vohu, kaplanu. Kdor želi knjižnico po pošti sprejeti, naj se obrne do g. Voha in priloži 5 kr. za poštnino.

Vsaki, kdor ima pri cerkvi kaj opraviti, naj si to knjižico kupi. Najšel bo na 152 straneh veliko novega in podučljivega.

Št. 1634.

(13—1)

Razpis službe.

Služba zdravnika za občine kanalskega sodnijskega okraja z letno plačo 520 gold. in dohodki za poti v posamezne občine, kateri se bodo pogodbeno določili, se razpisuje.

Prosilci imajo predložiti svoje prošnje do 30. aprila t. l. z dokazi starosti, sposobnosti in znanje jezikov.

C. k. okrajno glavarstvo
v Gorici dne 25. februarja 1876.

Najboljše sorte krompirja

zgodnjega ameriškega rožnega, se dobivajo 50 kilogramov (1 cent) po 3 gld. 50 kr. pri

P. Skale-tu
(15—1) na Poljanah v Ljubljani.

Cerkvene posode nove baže,

ki se rabijo pri sv. krstu, iz cina in druzega blaga, mnogovrstno zalogo svečnikov, svetilnic in monštranc, križe za cerkvena bandera vsacega sloga priporoča posebno častiti duhovščini spodaj podpisani, ki tudi stare reči v ognji pozlačuje in posrebrni — vse po nizki ceni.

Valentin Zadnikar,
pasar na šentpeterskem predmestju
(12—2) v Ljubljani.

Častiti duhovščini

in cerkvenim predstojništvom podpisani vljudno naznanja, da izdeluje po najnižji ceni raznotere

cerkvene paramente:

Kazule z nepravimi francoskimi bortami od 15 do 50 gld., z zlatimi bortami od 50 gld. naprej.

Pluvijale od 38 gld. naprej.

Dalmatike (par) od 46 gld. naprej.

Obhajilne štole od 3 gld., borze pa od 2 gld. 60 kr. naprej.

Bandera, velika, iz svilnatega damasta, stanovitne barve, s podobo in 4 čopi (cofi) od 110 gld., mala pa od 35 gld. naprej.

Baldahine od 48 gld. naprej.

Antependiume za pred sv. Rešnje telo od 9 gld. 40 kr. naprej.

Velume od 8 gld. naprej.

Mrtvaške prte od 17 gld. 60 kr. naprej.

Birete od 1 gld. 30 kr. do 3 gld.

Pobiralne pušice od 3 gld. naprej.

Tudi naznanjam, da imam za vse te reči domačega in francoskega blaga na izbero in da si bom prizadeval vsa naročila točno in vestno izvrševati. Po sv. Rešnjem Telesu tudi jemljem v popravilo stare poškodovane paramente.

Po želji č. g. naročnikov oskrbim za bandera tudi križe, zvezde, nosilne palice itd.

Blaž Rasp,

(14—1) izdelovatelj cerkvenih paramentov in cerkvenik (mežnar) stolne cerkve.
(Stanuje v semenškem poslopju hš. št. 283.)

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: Ferd. Pevec.